MEMO

Gemeente : ***Losser*** ***Datum: 20 augustus 2026***
Onderwerp : Aanwijzen natuurbegraafplaats Op Aust als bijzondere begraafplaats

---

Aanleiding

De gemeenteraad van Losser heeft op 10 oktober 2023 het bestemmingsplan "Buitengebied partiele herziening Natuurbegraafplaats op Aust" vastgesteld. Met dit raadsbesluit heeft de raad beoogd een natuurbegraafplaats mogelijk te maken aan de Zandhuizerweg ong. in De Lutte. Tegen dit besluit is beroep aangetekend bij de Raad van State. Op 15 juli 2026 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in deze zaak en het beroep ongegrond verklaard. Hiermee is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden.

Om de gronden daadwerkelijk te mogen gebruiken als natuurbegraafplaats moet de gemeenteraad deze aanwijzen als begraafplaats. Relevant in dit kader is de beleidsregel "Aanwijzen bijzondere begraafplaatsen gemeente Losser 2012".

Beleidsregels "Aanwijzen bijzondere begraafplaatsen gemeente Losser 2012"

Achtergrond beleidsregel
De beleidsregel "aanwijzen bijzondere begraafplaatsen gemeente Losser 2012" is inmiddels bijna 14,5 jaar oud. De beleidsregel is destijds opgesteld omdat er op dat moment meerdere verzoeken werden gedaan door particulieren om te mogen begraven op eigen grond. Om te kunnen beschikken over voldoende handvaten voor dergelijke verzoeken is de beleidsregel opgesteld. De beleidsregel bevat toetsingscriteria op basis waarvan verzoeken voor bijzondere begraafplaatsen kunnen worden beoordeeld. Hierna zal het verzoek tot aanwijzing van de gronden waar de natuurbegraafplaats is beoogd, worden getoetst aan de beleidsregel.

A: Bindingseisen met betrekking tot de grond
De bindingseisen met betrekking tot de grond gaan ervan uit dat de verzoeker de eigenaar is van de grond en dat hij/zij een aantoonbare historische, emotionele binding heeft met de grond. Daarbij moet duidelijk zijn dat nabestaanden de binding met de grond behouden, in ieder geval binnen de grafrusttermijn van 10 jaar.

Het voorliggende verzoek voldoet niet geheel aan deze bindingseisen. In dit geval is de verzoeker namelijk niet de eigenaar van de grond maar de beoogd exploitant van de natuurbegraafplaats. Verzoeker heeft een overeenkomst gesloten met de grondeigenaar waarin onder meer is vastgelegd dat er een erfpachtovereenkomst voor onbepaalde tijd wordt gesloten en dat middels een notariële akte aan het grafrecht een kwalitatieve verplichting van eeuwige grafrust wordt gekoppeld.
De huidige eigenaren van de grond hebben wel een aantoonbare historische, emotionele binding met de grond. Voorouders van de huidige eigenaren hebben zich al in 1787 gevestigd in het gebied op Erve Aust. De huidige eigenaren zijn de 8^{e} generatie op het erf.

Er zijn meerdere redenen te benoemen waarom de bindingseisen zoals opgenomen in de beleidsregel niet geheel passend zijn voor het voorliggende verzoek. Zo is de beleidsregel, zoals eerder aangegeven, opgesteld in een periode waarin meerdere verzoeken werden gedaan door particulieren om te mogen begraven op eigen grond. In dit geval is geen sprake van een particulier die wil begraven op eigen grond. Er is sprake van een natuurbegraafplaats waar een ieder een plek kan reserveren om in de natuur begraven te worden. In die zin is meer sprake van

een algemene begraafplaats die niet vergelijkbaar is met een particulier graf op eigen grond. Daarnaast is er sprake van een toenemende behoefte aan natuurbegraven. Deze behoefte was in 2012, ten tijde van de inwerkingtreding van de beleidsregel, in veel mindere mate aanwezig dan in deze tijd. Branchevereniging Brana (Branchevereniging Natuurbegraafplaatsen), een groot aantal natuurbegraafplaatsen waaronder de beoogd exploitant zijn hierbij aangesloten, houdt sinds 2012 het aantal natuurbegravingen van haar leden bij. Uit deze cijfers blijkt duidelijk dat er sprake is aan een nog steeds toenemende maatschappelijke behoefte aan natuurbegraven. Daar waar in 2012 sprake was van 2 begravingen, waren dit in 2024 al ruim 3.500 begravingen. Hierbij wordt opgemerkt dat niet alle natuurbegraafplaatsen zijn aangesloten bij Brana. Het daadwerkelijke aantal begravingen zal in totaliteit dus nog meer bedragen.

Gelet op het vorenstaande zijn er voldoende argumenten om in dit specifieke geval niet vast te houden aan de bindingseisen zoals die 14,5 jaar geleden zijn geformuleerd.

B: Wet op de Lijkbezorging en de inspectierichtlijn WLB
In de beleidsregel wordt onder B. aangegeven dat een bijzondere begraafplaats moet voldoen aan de Wet op de Lijkbezorging en de inspectierichtlijn Lijkbezorging (technische handreiking over met name de milieuhygiënische aspecten van lijkbezorging).
Zoals uit de toelichting bij het bestemmingsplan “Buitengebied partiele herziening Natuurbegraafplaats op Aust” blijkt, voldoet de beoogde natuurbegraafplaats aan de Wet op de Lijkbezorging en de inspectierichtlijn.

C: Wet ruimtelijke ordening (Wro)
Onder C. van de beleidsregel wordt aangegeven in welke gevallen ontheffing wordt verleend van het bestemmingsplan voor een particuliere bijzondere begraafplaats. In dit geval heeft de raad met haar besluit van 10 oktober 2023 het natuurbegraven op basis van het bestemmingsplan “Buitengebied partiele herziening Natuurbegraafplaats op Aust” al mogelijk gemaakt. Een nadere toetsing aan de criteria onder C. is dan ook niet meer relevant. Overigens wordt wel voldaan aan de criteria onder C.

Besluit tot inrichting van een bijzonder begraafplaats
Tot slot is in de beleidsregel opgenomen dat aan een beluit tot inrichting van een bijzondere begraafplaats voorschriften worden verbonden. Deze voorschriften zijn hieronder opgenomen waarbij per voorschrift wordt toegelicht hoe hieraan is of kan worden voldaan:

1. Alle bezwaarprocedures als gevolg van de beslissing van de Raad zijn afgerond.
   Met de uitspraak van de Raad van State op 15 juli 2026 is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden en is de beroepsprocedure afgerond.
2. De ontheffingsprocedure in het kader van het bestemmingplan is afgerond.
   Zie toelichting onder C: Wet ruimtelijke ordening (Wro)
3. De aanlegvergunning is door verzoeker verkregen.
   Er is geen aanlegvergunning noodzakelijk. Het bestemmingsplan Buitengebied partiele herziening Natuurbegraafplaats op Aust maakt het natuurbegraven zonder aanlegvergunning mogelijk.
4. Er wordt niet in strijd met de WLB gehandeld. Dat houdt onder andere in dat de eigenaar een openbaar register bij moet houden (artikel 27 WLB) dat na opheffing van de begraafplaats aan de gemeente moet worden overhandigd.
   Zie toelichting onder B: Wet op de Lijkbezorging en de inspectierichtlijn WLB
5. De technische eisen zoals vermeld in de inspectierichtlijn van de WLB moeten worden gevolgd. De gemeente Losser kan controleren of aan deze eisen is voldaan. Als aan de eisen

voldaan is dan moet het College van Burgemeester en Wethouders toestemming verlenen voor de ingebruikname van de begraafplaats (artikel 41 WLB). Na schriftelijke toestemming van het College kan de begraafplaats in gebruik worden genomen.
Zie toelichting onder B: Wet op de Lijkbezorging en de inspectierichtlijn WLB

6. Het aantal te begraven personen moet van tevoren worden bepaald en vastgelegd. Voor de verandering van het aantal personen of de grootte van de begraafplaats moet toestemming worden gevraagd aan de gemeenteraad.
   Het maximum aantal graven per hectare is vastgelegd in de regels van het bestemmingsplan.
7. Begrafenissen dienen minimaal 24 uur van tevoren gemeld te worden bij de gemeente Losser.
   Dit zal als voorschrift worden meegegeven aan verzoeker.
8. Bij sluiting van de begraafplaats wordt terstond melding gedaan aan het College van Burgemeester en Wethouders conform artikel 43 van de WLB.
   Dit zal als voorschrift worden meegegeven aan verzoeker.
9. Verzoeker kan aantonen dat het aannemelijk is dat de van toepassing zijnde locatie voor de komende 10 jaar geen andere ruimtelijke bestemming zal krijgen. Dit in verband met het wettelijk vereiste ter handhaving van de grafrust voor deze periode alsmede het voorkomen van ongewenste planologische belemmeringen voor de betreffende locatie en haar omgeving.
   Zie toelichting onder A: Bindingseisen. De beoogd exploitant heeft een overeenkomst gesloten met de grondeigenaar. Daarin is onder meer vastgelegd dat middels een notariële akte een kwalitatieve verplichting voor eeuwige grafrust wordt gekoppeld. Aan deze voorwaarde wordt dan ook voldaan.
10. De verzoeker draagt de kosten voor:
    a. Het vooronderzoek naar de bodemgesteldheid en daaruit voortvloeiende te nemen maatregelen (drainagemaatregelen indien de grondwaterstand dit noodzakelijk maakt);
    b. Het in behandeling nemen van de aanvraag door de gemeentelijke organisatie;
    c. De wijziging van het bestemmingsplan en de eventuele aanvullende noodzakelijke ruimtelijke onderzoeken (gedacht kan worden aan een flora- en faunaonderzoek of een archeologisch onderzoek). De noodzaak hiervan hangt sterk af van de locatie en van de omvang van het initiatief;
    d. De inrichting van de bijzondere begraafplaats en de daarmee verband houdende werkzaamheden.

Het bestemmingsplan Buitengebied partiele herziening Natuurbegraafplaats op Aust is onherroepelijk. Uit de toelichting bij dit bestemmingsplan blijkt dat de bodem en de grondwaterstand geschikt is voor het begraven. De kosten voor het wijzigen van het bestemmingsplan en de onderzoeken die daar onderdeel van uitmaken zijn betaald door initiatiefnemer. De kosten voor de inrichting van de begraafplaats en de daarmee verband houden werkzaamheden komen ook voor rekening en risico van initiatiefnemer.